

جنگل های حرا (مانگرو)

مهرداد برون^{1*}

¹ دانشگاه جامع علمی کاربردی، لوله سازی اهواز

*مسئول مکاتبات: mehrdadboroon95@gmail.com

چکیده: جنگل های دریایی جنگل هایی هستند که در سواحل مناطق استوایی و نیمه استوایی قرار دارند و اکوسیستمی جذاب را پدید می آورند. این جنگل ها در جهان به نام عمومی «مانگرو» و به نام علمی «اوسینا مارینا» شناخته می شود و در ایران به «جنگل های حرا» معروف است. مانگرو به اکوسیستمی اطلاق می شود که از زمین های مرطوب حد واسط مناطق جزر و مدی دریا همراه با مجموعه هایی از گیاهان بی نظیر و جانوران خاص که در مناطق ساحلی و کنار تالابی اکوسیستم تکثیر پیدا می کنند، تشکیل شده است. از آنجا که جنگل حرا در جزیره قشم و سواحل جنوبی استان هرمزگان از وسیع ترین نمونه های آن در دنیاست از اهمیت خاصی برای ایرانیان و دانشمندان سایر ملت ها برخوردار است. در این مقاله در قسمت اول به معرفی اکوسیستم جنگل های دریازی و ویژگی های جنگل های مانگرو در جهان و در قسمت دوم به معرفی خصوصیات جنگل های حرا، نواحی پراکنش آن ها و چگونگی رشد و تکثیر و سازگاری با شوری آب دریا و موارد استفاده و اهمیت و اثرات زیست محیطی این جنگل ها پرداخته شده است. جنگل های دریایی چهره ای از سیمای طبیعی استوایی و نزدیک استوا هستند که از چند دهه گذشته مورد توجه مجامع زیست محیطی جهان قرار گرفته اند. جنگل های دریایی که جنگل های مانگرو نامیده می شوند، اکوسیستم کاملاً ویژه ای هستند که اجتماعات گیاهی و جانوری آن ها در ارتباط با شرایط خاص شکل می گیرد. این اکوسیستم در زمره غنی ترین و حاصلخیزترین اکوسیستم های دنیا به حساب می آید، چرا که از اکسیژن مناسب که از رودخانه ها به آن وارد می شود و از مواد معدنی غنی که در دریاها به وفور یافت می شود، برخوردارند. اما مسئله اصلی شوری بالای آب و خاک در این مناطق است که این اکوسیستم به طور اعجاب انگیزی با آن تطابق یافته است. در سال های اخیر، با تخریب جهانی جنگل های استوایی توجه فزاینده ای به «اکوسیستم درخت زارهای دریایی» که در معرض تهدید یا نابودی هستند صورت پذیرفت. به طوری که این اکوسیستم را بسیاری از متخصصین به عنوان زیست گاهی برای شمار مختلفی از گونه های آبی و حیوانات وابسته به آن دانسته اند. بسیاری از این گونه ها ارزش تجاری دارند. همچنین این اکوسیستم را عامل تعیین کننده ای در پایداری سواحل در مقابل فرسایش امواج سهمگین دریایی می دانند و نقش بارز آن را در تأمین چوب و علوفه انکار نمی کنند و نیز وجود آن را در سیستم کاهش انیدریک کربنیک کره زمین بی تأثیر نمی دانند.

کلیدواژه ها: اکوسیستم، جنگل های دریایی حاره، مانگرو، اوسینا مارینا، خور، تالاب